

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра «Менеджмент»

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор (перший проректор)

20 21 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК Управління неприбутковими організаціями

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність

073 «Менеджмент»

(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація)

«Менеджмент організацій та адміністрування»

(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет

економіко-гуманітарний, економіки та управління

(найменування інституту, факультету)

мова навчання

державна

2021 рік

Робоча програма «Управління неприбутковими організаціями»
(назва навчальної дисципліни)
для студентів спеціальності 073 «Менеджмент»,
освітня програма (спеціалізація) «Менеджмент організацій та адміністрування».
(назва спеціалізації)

« 25 » _____ 08 _____, 2021 року -15 с.

Розробники: Антонюк Д.А., проф. каф. Менеджменту НУЗП, д.е.н., проф.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Менеджменту
Протокол від « 30 » _____ 08 _____ 2021 року № 1

Завідувач кафедри Менеджмент _____ (Пуліна Т.В.)
« 30 » _____ 08 _____ 2021 року _____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки та управління
Протокол від « 30 » _____ 08 _____ 2021 року № 34

« 30 » _____ 08 _____ 2021 року Голова _____ (Корольков В.В.)
_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 "Управління та адміністрування" (шифр і назва)	вибіркова	
Модулів –	Спеціальність: 073 "Менеджмент"	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 8	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		80 год.	112 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33,3%/66,7%

для заочної форми навчання – 7%/93%

1. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Управління неприбутковими організаціями» є формування теоретичних знань з управління неприбутковими організаціями (НПО) та практичних навичок використання найефективніших форм і методів управління у сфері публічного управління та адміністрування.

Для досягнення мети навчальний процес спрямовано на вивчення широкого кола загальних питань функціонування НПО в Україні. Відповідно до мети курсу визначено низку **завдань**:

- надати студентам ясне і чітке уявлення про теоретичні та методологічні основи діяльності неприбуткових організацій в сучасних соціально-економічних умовах України;
- ознайомити з класифікаційними ознаками, видами та особливостями функціонування НПО;
- засвоїти алгоритми реєстрації НПО в Україні;
- розглянути існуючі організаційні структури та підходи до управління НПО;
- навчити здійснювати стратегічний аналіз діяльності НПО та стану її стратегічного потенціалу;
- ознайомити з існуючими стратегіями розвитку НПО;
- навчити формувати організаційну культуру НПО, придатну для реалізації стратегії;
- познайомити з основами управління реалізацією стратегії неприбуткової організації;
- надати студентам базові знання щодо фінансового менеджменту НПО.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати

загальні компетентності:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

очікувані програмні результати навчання:

ПР3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПР4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПР5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПР6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПР12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Неприбуткові організації в сучасних умовах господарювання. Управління неприбутковими організаціями в Україні.

Тема 1. Історія становлення та розвитку неприбуткових організацій

Сутнісні характеристики неприбуткових організацій. Види організацій неприбуткового сектора. Концепція управління неприбутковими організаціями. Завдання неприбуткових організацій. Причини зростання значущості стратегічного управління для неприбуткових організацій у ринкових умовах господарювання. Неприбуткові організації у всьому світі. Роль НПО в окремих країнах.

Тема 2. Соціально-економічна природа неприбуткових організацій

Управління персоналом в недержавних організаціях соціальної сфери. Фактори ризику в соціальному управлінні. Виникнення та розвиток системи соціального забезпечення населення. Виникнення та розвиток системи соціального забезпечення населення в європейських країнах. Основні напрямки діяльності неприбуткових організацій в Україні. Особливості співпраці неприбуткових організацій з органами влади.

Тема 3. Стратегічне управління в неприбуткових організаціях

Сутність стратегічного управління в неприбуткових організаціях. Система стратегічних, поточних та оперативних планів організації. Принципи стратегічного управління. Процес стратегічного управління. Фактори, які впливають на вибір стратегічних цілей. Класифікація стратегічних цілей. Сутність та принципи планування стратегій. Засоби стратегічного планування і планування управління.

Тема 4. Управління результативністю діяльності неприбуткових організацій

Структура управління НПО (ради, управління, громадський контроль). Методи оцінювання обраних організацією стратегій. Суть стратегічних перетворень та визначення їх рівня. Масштаби стратегічних перетворень та особливості їх здійснення.

Тема 5. Управління діяльністю персоналу неприбуткових організацій

Поняття організаційної культури. Система соціально-психологічної регуляції організаційної діяльності. Типові мотиватори стратегічної поведінки персоналу організації. Інформаційне забезпечення стратегічного управління.

Тема 6. Фінансування, залучення коштів і маркетинг неприбуткових організацій.

Приватні пожертвування. Фінансове управління і бізнес-плани. Фінансовий аналіз у системі управління фінансами неприбуткової організації. Аналіз ринку (склад ринку пожертвувань). Контроль і оцінка ефективності залучення коштів. Підприємницькі та непідприємницькі операції НПО з грошовими коштами. Фінансові інвестиції НПО.

Змістовий модуль 2. Інституціональні аспекти функціонування неприбуткових організацій в Україні

Тема 7. Взаємодія неприбуткових організацій і держави

Нормативно-правове забезпечення фінансової та господарської діяльності неприбуткових організацій. Фінансування, укладення договорів, регулювання, консультування, звітність. Державно-приватне партнерство в третьому секторі. Гранти і платежі третіх осіб.

Тема 8. Оподаткування неприбуткових організацій

Звільнення від податку для неприбуткових організацій. Податкові відрахування або податкові кредити для фізичних осіб або компаній. Порядок оподаткування неприбуткових організацій в Україні.

Тема 9. Особливості правового статусу громадських організацій та громадських спілок

Нормативно-правові акти з діяльності недержавних організацій в соціальній сфері. Принципи визначення статутної діяльності. Формування та функції органів управління. Регулювання фінансової діяльності громадських організацій. Недержавний сектор та Цивільний кодекс України.

Тема 10. Особливості правового статусу благодійних та волонтерських організацій

Правове регулювання благодійної діяльності в Україні. Сутність поняття «меценатство». Правове регулювання меценатства. Нормативно-правова база волонтерської діяльності в Україні. Волонтерські програми та заходи волонтерських організацій з підтримки учасників АТО.

Тема 11. Особливості правового статусу торгово-промислових палат і асоціацій бізнесу.

Торгово-промислові палати в Україні та їх значення. Бізнес-асоціації та союзи підприємців. Нормативно-правове регулювання торгово-промислових палат і бізнес-асоціацій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Неприбуткові організації в сучасних умовах господарювання. Управління неприбутковими організаціями в Україні													
Тема 1. Історія становлення та розвитку неприбуткових організацій	6	1	1			4	10,6	0,3	0,3			10	
Тема 2. Соціально-економічна природа неприбуткових організацій	6	1	1			4	10,6	0,3	0,3			10	
Тема 3. Стратегічне управління в неприбуткових організаціях	12	2	2			8	10,6	0,3	0,3			10	
Тема 4. Управління результативністю діяльності неприбуткових організацій	12	2	2			8	10,6	0,3	0,3			10	
Тема 5. Управління діяльністю персоналу неприбуткових організацій	12	2	2			8	10,8	0,4	0,4			10	
Тема 6. Фінансування, залучення коштів і маркетинг неприбуткових організацій.	12	2	2			8	10,8	0,4	0,4			10	
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10			40	64	2	2			60	
Змістовий модуль 2. Інституціональні аспекти функціонування неприбуткових організацій в Україні													
Тема 7 Взаємодія неприбуткових організацій і держави	12	2	2			8	11,8	0,4	0,4			11	

Тема 8. Оподаткування неприбуткових організацій	12	2	2			8	10,8	0,4	0,4			10
Тема 9. Особливості правового статусу громадських організацій та громадських спілок	12	2	2			8	11,8	0,4	0,4			11
Тема 10. Особливості правового статусу благодійних та волонтерських організацій	12	2	2			8	10,8	0,4	0,4			10
Тема 11. Особливості правового статусу торгово-промислових палат і асоціацій бізнесу	12	2	2			8	10,8	0,4	0,4			10
Разом за змістовим модулем 2	60	10	10			40	56	2	2			52
Усього годин	120	20	20			80	120	4	4			112

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Історія становлення та розвитку неприбуткових організацій	1	0,3
2.	Тема 2. Соціально-економічна природа неприбуткових організацій	1	0,3
3.	Тема 3. Стратегічне управління в неприбуткових організаціях	2	0,3
4.	Тема 4. Управління результативністю діяльності неприбуткових організацій	2	0,3
5.	Тема 5. Управління діяльністю персоналу неприбуткових організацій	2	0,4
6.	Тема 6. Фінансування, залучення коштів і маркетинг неприбуткових організацій.	2	0,4
7.	Тема 7 Взаємодія неприбуткових організацій і держави	2	0,4
8.	Тема 8. Оподаткування неприбуткових організацій	2	0,4
9.	Тема 9. Особливості правового статусу громадських організацій та громадських спілок	2	0,4
10.	Тема 10. Особливості правового статусу благодійних та волонтерських організацій	2	0,4
11.	Тема 11. Особливості правового статусу торгово-промислових палат і асоціацій бізнесу	2	0,4
Разом		20	4

6. Темі практичних занять

Не передбачені навчальним планом.

7. Теми лабораторних занять
Не передбачені навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Історія становлення та розвитку неприбуткових організацій	4	10
2.	Тема 2. Соціально-економічна природа неприбуткових організацій	4	10
3.	Тема 3. Стратегічне управління в неприбуткових організаціях	8	10
4.	Тема 4. Управління результативністю діяльності неприбуткових організацій	8	10
5.	Тема 5. Управління діяльністю персоналу неприбуткових організацій	8	10
6.	Тема 6. Фінансування, залучення коштів і маркетинг неприбуткових організацій.	8	10
7.	Тема 7 Взаємодія неприбуткових організацій і держави	8	11
8.	Тема 8. Оподаткування неприбуткових організацій	8	10
9.	Тема 9. Особливості правового статусу громадських організацій та громадських спілок	8	11
10.	Тема 10. Особливості правового статусу благодійних та волонтерських організацій	8	10
11.	Тема 11. Особливості правового статусу торгово-промислових палат і асоціацій бізнесу	8	10
Разом		80	112

9. Індивідуальні завдання

Для здобувачів вищої освіти денної і заочної форми навчання – виконання двох індивідуальних завдань:

- 1) розробка CANVAS моделі проекту неприбуткової організації на вибір студента;
- 2) розробка організаційного плану діяльності неприбуткової організації на півроку.

10. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;

- аналітичний метод – розділення цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

11. Очікувані результати навчання з дисципліни

ПР3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПР4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПР5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПР6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПР12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

12. Засоби оцінювання

Контроль знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Управління неприбутковими організаціями» ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Для визначення рейтингової оцінки курсу дисципліни «Управління неприбутковими організаціями» поділяється на 2 основні змістові модулі, у межах яких розподілені теми.

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання використовуються наступні засоби оцінювання:

- поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, правильності виконання практичних завдань, у тому числі запланованих на самостійне опрацювання тощо;

- два рубіжних контролів;

- залік.

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання засоби оцінювання:

захист контрольної роботи, підсумковий контроль у формі заліку: тести, відповіді на питання.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ) З КУРСУ «УПРАВЛІННЯ НЕПРИБУКТОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ»

1. Теоретичні основи управління неприбутковими організаціями.
2. Джерела фінансування неприбуткових організацій.
3. Громадська організація як складова системи місцевого самоврядування.

4. Специфіка управління грошовими потоками неприбуткових організацій.
5. Інформаційне забезпечення процесу управління фінансами неприбуткових організацій.
6. Нормативно-правове забезпечення фінансової та господарської діяльності неприбуткових організацій.
7. Класифікація неприбуткових організацій.
8. Міжнародні принципи оподаткування неприбуткових організацій.
9. Доходи та витрати в неприбуткових організаціях.
10. Фінансові результати діяльності неприбуткових організацій.
11. Принципи складання бюджетів до проектів неприбуткових організацій.
12. Зміст та завдання фінансового планування в неприбуткових організаціях.
13. Стратегічне фінансове планування в неприбуткових організаціях.
14. Порядок розробки фінансового плану в неприбуткових організаціях.
15. Система стратегічних, поточних та оперативних планів неприбуткової організації
16. Управління на засадах контролю, екстраполяції, передбачення змін в неприбуткових організаціях.
17. Управління на засадах гнучких екстрених рішень в неприбуткових організаціях
18. Персонал організації громадянського суспільства.
19. Практична робота з персоналом неприбуткової організації
20. Основи мотивації персоналу організацій третього сектору.
21. Недержавний сектор та Цивільний кодекс України.
22. Регулювання надання соціальних послуг неурядовими організаціями: реалії та перспективи.
23. Власність неприбуткових організацій.
24. Аналіз Закону України «Про благодійництво та благодійні організації».
25. Правове регулювання діяльності неприбуткових організацій в Україні.
26. Особливості залучення та мотивації волонтерів у неприбуткових організаціях.
27. Комунікація як основа діяльності у зв'язках з громадськістю.
28. Сутність комунікації. Теорії комунікації. Принципи комунікації.
29. Регулювання фінансової діяльності громадських організацій.
30. Довгостроковий та оперативний плани зв'язків з громадськістю, їхній зміст і особливості.
31. Планування та організація кампанії зі зв'язків з громадськістю (PRкампанії).
32. Особливості впливу PR на громадську думку у третьому секторі.
33. Структура управління неприбутковими організаціями
34. Форми підзвітності.

35. Роль прозорості в сучасному суспільстві.
36. Стосунки та співпраця неприбуткових організацій та держави
37. Державно-приватне партнерство в третьому секторі.
38. Гранти і платежі третіх осіб.
39. Звільнення від податку неприбуткових організацій.
40. Податкові відрахування для фізичних осіб або компаній.
41. Порядок оподаткування неприбуткових організацій в Україні.
42. Роль неприбуткових організацій в окремих країнах.
43. Теорії неприбуткових організацій.
44. Ставлення до соціального капіталу, соціальної довіри і згуртованості

13. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Після кожного змістового модуля проводиться рубіжний контроль, який оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час рубіжного контролю враховують наступні види робіт:

№ п/ п	Поточна навчальна діяльність	Кількість балів								
		Робота на лекції	Активна участь у дискусії	Презентація	Практичні заняття			Контрольна робота	Індивідуальне завдання	Разом
					Присутність на прак. занятті	Опанування практичними навичками	Тестовий контроль			
1	Змістовий модуль 1 (6 лекц., 3 практ. зан.)	6			3	30	30	21	10	100
	Тема 1.	1			0,5	5	5			11,5
	Тема 2.	1			0,5	5	5			11,5
	Тема 3.	1			0,5	5	5			11,5
	Тема 4.	1			0,5	5	5			11,5
	Тема 5.	1			0,5	5	5			11,5
	Тема 6.	1			0,5	5	5			11,5
	Контрольна робота							21		21
	Індивідуальне завдання								10	10
2	Змістовий модуль 2 (6 лекц., 3 практ. зан.)	6			3	30	30	21	10	100
	Тема 7.	1			0,6	6	6			13,6
	Тема 8.	1			0,6	6	6			13,6
	Тема 9	1			0,6	6	6			13,6
	Тема 10	1			0,6	6	6			13,6
	Тема 11	2			0,6	6	6			13,6
	Контрольна робота							21		21
	Індивідуальне завдання								10	10
	Разом	12			6	60	60	42	20	200/2 =100

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
5	5	5	5	6	6	6	6	6	5	5		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

Основна

1. Винников О. Ю. Неприбуткові організації: ресурси та оподаткування. – К.: Центр інновацій та розвитку, 2002. – 176 с.
2. Винников О. Ю. Оподаткування діяльності неприбуткових організацій в Україні. – К.: Центр інновацій та розвитку, 2000. – 94 с.
3. Краплич Р. Залучення фінансування з місцевих джерел для неприбуткових організацій. – Рівне. – 2002. – 184 с.
4. Кузьмінський В.О. Управління неприбутковою організацією: навчальний посібник/ Київ Видавництво "Логос", 2006. – 350 с.
5. Кірсанова Ю. В. Бухгалтерський облік для неприбуткових організацій: Нові стандарти – нові можливості. – К.: Центр інновацій та розвитку, 2000. – 116 с.
6. Левицька С. О. Облік діяльності неприбуткових організацій. – Рівне. – 2003. – 259 с.
7. Лейкі Беріт М. Врядування неприбуткових організацій: Підзвітність та повноваження – головні принципи врядування / BoardSource; Ресурсний Центр розвитку громадських організацій "Гурт" / Пер. з англ. та упоряд. Васирина Дибайло – К., 2003. – 54 с.
8. Мізерна Г.П. Основи функціонування громадських неприбуткових організацій: Навч. посіб. – Донецьк: ТОВ "Юго-Восток, Лтд", 2006. – 172 с.
9. Настільна книга неприбуткових організацій / А. Ткачук (ред.). – К.: Ін-т громадян. суспільства. – 2000. – 274 с.
10. Уніфікована система обліку і звітності неприбуткових (громадських) організацій / За ред. В Сопко, В. Пархоменко. – К. – 2001. – 176 с.

11. Івченко О. М. Перевірки органами контролю неприбуткових організацій: Унікальна методика запобігання перевіркам. – К.: Центр інновацій та розвитку, 2002. – 100 с.

Допоміжна

1. Брайсон Джон М. Стратегічне планування для державних і неприбуткових організацій / Пер. з англ. А. Кам'янець – Львів: Літопис, 2004. — 350 с.

2. Громадські об'єднання в Україні: навчальний посібник /за ред. В.М. Бесчастного : ІНЖЕК, 2007. 280 с.

3. Друкер П. Ф. Задачи менеджмента в XXI веке. – М.; СПб., 2000. – 270 с.

4. Завальна Ж. В., Старинський М. В. Фінансування неприбуткових організацій (на прикладі юридичних клінік). – Суми: ВТД “Унів. кн.”, 2005. – 100 с.

5. Кірсанова Ю. В. Бухгалтерський облік для неприбуткових організацій: Нові стандарти – нові можливості. – К.: Центр інновацій та розвитку, 2000. – 116 с.

6. Неприбуткові організації: Консультації, роз'яснення провідних спеціалістів податкових органів, нормативна база / А. Бабак (голов. ред.). — Донецьк: Баланс-Клуб, 2005. – 112 с.

7. Позняк О. В. Функціонування фінансів неприбуткових організацій в умовах ринкових перетворень: Автореф. дис.... канд. екон. наук. / Нац. акад. держ. податкової служби України. – Ірпінь, 2006. – 20 с.

8. Осовська Г. В., Осовський О. А. Менеджмент організацій. – К.: Кондор, 2007. – 676 с.

9. Стратегічне управління: підручник/ Мізюк Б. М. Магнолія, 2006 – 303 с.

10. Табачук Г. П., Турин В. Т., Другов О. О., Білик О. І., Галайко Н. Р. Концепція співпраці неприбуткових організацій із фінансовими інституціями з метою оптимального використання коштів (на прикладі Української греко-католицької церкви) / Нац. банк України; Львів. банків. ін-т / Т. С. Смовженко (заг. ред.). – Львів: 2005. – 115 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України // <http://www.rada.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України // <http://www.kmu.gov.ua>.

3. www.me.gov.ua.

4. www.minfin.gov.ua.

5. www.ukrstat.gov.ua.

6. www.spfu.gov.ua.

7. Макроекономічна ситуація, поточні тенденції періоду (за відповідні періоди) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.

8. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.

9. Українське право. – Режим доступу : www.ukrpravo.com.